

מלכים א' פרק ח'

The Greatest Day in History?

<p>א אז יקהל שלמה את-זקני ישראל את-כל-ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל, אל-המקדש שלמה-- ירושלם: להעלות את-ארון ברית-יהוה, מעיר דוד--היא ציון.</p>	<p>1 Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city of David, which is Zion.</p>
<p>ב ויקהלו אל-המקדש שלמה, כל-איש ישראל, בגירח האתנים, בחג--הוא, החודש השביעי.</p>	<p>2 And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month.</p>
<p>ג ויבאו, כל זקני ישראל; וישאו הכהנים, את-הארון.</p>	<p>3 And all the elders of Israel came, and the priests took up the ark.</p>
<p>ד ויעלו את-ארון יהוה, ואת-אהל מועד, ואת-כל-כלי הקדש, אשר באהל; ויעלו אתם, הכהנים והלויים.</p>	<p>4 And they brought up the ark of the LORD, and the tent of meeting, and all the holy vessels that were in the Tent; even these did the priests and the Levites bring up.</p>

רש"י

ואת אהל מועד – שעשה משה. וגנזו שלמה משכננה בית ראשון, כמו ששנינו בתוספתא דסוטה (תוספתא סוטה י"ג:א').

<p>ה והמקדש שלמה, וכל-עדת ישראל הנועדים עליו, אתו, לפני הארון-- מזבחים צאן ובקר, אשר לא-יספרו ולא ימנו מרב.</p>	<p>5 And king Solomon and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, were with him before the ark, sacrificing sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude.</p>
<p>ו ויבאו הכהנים את-ארון ברית-יהוה אל-מקומו, אל-דביר הבית--אל-קדש הקדשים: אל-תחת, כנפי הכרובים.</p>	<p>6 And the priests brought in the ark of the covenant of the LORD unto its place, into the Sanctuary of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubim.</p>
<p>ז כי הכרובים פרשם כנפים, אל-מקום הארון; ויספו הכרובים על-הארון ועל-בדיו, מלמעלה.</p>	<p>7 For the cherubim spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubim covered the ark and the staves thereof above.</p>

לקמן פסוק כא

<p>כא ואשם שם מקום לארון, אשר-שם ברית יהוה, אשר כרת עם-אבותינו, בהוציא אותם מארץ מצרים. {ס}</p>	<p>21 And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the LORD, which He made with our fathers, when He brought them out of the land of Egypt.' {S}</p>
--	---

משך חכמה שמות פרשת פקודי פרק מ

(מלכים - א ח, כ - כא) ואבנה הבית וכו' ואשים שם מקום לארון. ובדברי הימים - ב (ו, יא) "ואשים שם הארון". יתכן דשלמה כוון שיהא מקום הארון קדוש בקדושת הארון לענין קטרת של יום הכיפורים והזאת בין הבדים. שאם יטול אויב הארון יעשו כמו שהיה בבית שני, וכמו דאמרו בפרק הוציאו לו: אבן שתיה היתה שם,

ומימות נביאים הראשונים היה שם, ובסוף סוטה (מח, ב) דוד ושלמה עיין שם. וכמו דדרשו במנחות מקרא ד"מקדש הקודש" בדף כז, ב וזה ברור מאוד ודו"ק. ומימות יאשיה נגזו הארון (יומא נב, ב), ויעויין בהלכות בית הבחירה פרק ד הלכה א: ידע שסופו ליחרב ודו"ק. ולפי זה רמז מקום לארון לגנוזו שם ובמקומו נגזו.

רמב"ם הלכות בית הבחירה ד:א

אבן היתה בקודש הקדשים במערבו, ועליה היה הארון מונח, לפניו צנצנת המן ומטה אהרן. ובעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב, בנה מקום לגנוז בו הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות, ויאשיהו המלך ציוה וגנוזו במקום שבנה שלמה, שנאמר "ויאמר ללויים המבינים לכל ישראל הקדושים ליי"י תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה בן דויד מלך ישראל אין לכם משא בכתף עתה עבדו את יי"י אלהיכם" (דברי הימים ב' ל"ה:ג):

ונגנו עמו מטה אהרן והצנצנת ושמן המשחה, וכל אלו לא חזרו לבית שני...

יומא נג: - נד.

משנגזו לא קתני אלא משניטל תנן כמאן דאמר ארון גלה לבבל דתניא רבי אליעזר אומר ארון גלה לבבל שנגאמר {דברי הימים ב' ל"ו:י} ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר וביאהו בבבלה עם פלי חמדת בית ה'. רבי שמעון בן יוחאי אומר ארון גלה לבבל שנגאמר {ישעיהו ל"ט:ו} לא יותר דבר דבר אומר ה' אלו עשרת הדברות שבו.

רבי יהודה (בן לקיש) אומר ארון במקומו נגזו שנגאמר {מלכים א' ח':ח} ויראו ראשי הבדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה...

אמר רב נחמן תנא וחכמים אומרים ארון בלשכת דיר העצים היה גנוז אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא מעשה בלהן אחד שהיה מתעסק וראה רצפה משונה מחברותיה ונבא והודיע את חבריו ולא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו וידעו ביחוד ששם ארון גנוז.

And the staves were so long that the ends of the staves were seen from the holy place, even before the Sanctuary; but they could not be seen without; and there they are unto this day.

רש"י

ראו ראשי הבדים – צפונות סכנגד הפתח בלמה טרקסין. יכול יהיו מקרעין זה ויולחין? תלמוד לומר: ולא יראו החוצה. הא כיצד? דוחקין ובולטין כעין שני דדי אשה, כענין שנאמר: בין שדי ילין (שיר השירים א':ג) (צבלי יומא נ"ד).

יומא נד.

רב יהודה רמי פתיב {מלכים א' ח':ח} ויראו ראשי הבדים וכתוב {מלכים א' ח':ח} ולא יראו החוצה הא כיצד נראין ואין נראין תנינא נמי הכי ויראו ראשי הבדים יכול לא יהו זזין ממקומן תלמוד לומר ויראיו הבדים יכול יהו מקרעין בפרוכת ויראין תלמוד לומר ולא יראו החוצה. הא כיצד דוחקין ובולטין ויראין בפרוכת ויראין כשני דדי אשה שנגאמר {שיר השירים א':ג} צרור המור דודי לי בין שדי ילין.

אמר רב קטינא בפשה שהיו ישראל עולין לרגל מגללין להם את הפרוכת ומראין להם את הפרוכת שהיו מעוררים זה בזה ואומרים להן ראו חבתכם לפני המקום פחבת זכר ונקבה...

אמר רב נחמן משל לכלה כל זמן שהיא בבית אביה צנועה מפעלה פיון שבאתה לבית חמיה אינה צנועה מפעלה.

מלבי"ם

ויארכו שהתארכו הבדים עד שנראו מן הקדש על פני הדביר ר"ל אל פתח הדביר תוך חלל הפתח בלטו מן הכפורת כשני שדים, שהבדים היו דוגמת חוט השדרה היוצא מן המוח ומשלח מעינות ההרגשה לכלל הגויה עד המקום נגד הלב ששם עקר פעולת נפש החיונית שנגדו היה ההיכל **ושם היה דוגמת השדים המלאים חלב.**

ט אִין, בְּאֵרוֹן, רַק שְׁנֵי לַחֹת הָאֲבָנִים, אֲשֶׁר הֵנַח שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב--אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. **9** There was nothing in the ark save the two tables of stone which Moses put there at Horeb, when the LORD made a covenant with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.

י וַיְהִי, בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן-הַקֹּדֶשׁ; וַהֲעֲנָן מְלֵא, אֶת-בַּיִת יְהוָה. **10** And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the LORD,

יא וְלֹא-יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשֵׁרֵת, מִפְּנֵי הָעֲנָן: כִּי-מְלֵא כְבוֹד-יְהוָה, אֶת-בַּיִת יְהוָה. {פ} **11** so that the priests could not stand to minister by reason of the cloud; for the glory of the LORD filled the house of the LORD. {P}

שמות פרק מ

לג וַיִּקַּם אֶת-הַחֲצַר, סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ, וַיִּתֵּן, אֶת-מִסְדֵּךְ שַׁעַר הַחֲצַר; וַיְכַל מֹשֶׁה, אֶת-הַמְּלָאכָה. {פ} **33** And he reared up the court round about the tabernacle and the altar, and set up the screen of the gate of the court. So Moses finished the work. {P}

לד וַיִּכַס הָעֲנָן, אֶת-אֹהֶל מוֹעֵד; וַיִּכְבֹּד יְהוָה, מְלֵא אֶת-הַמִּשְׁכָּן. **34** Then the cloud covered the tent of meeting, and the glory of the LORD filled the tabernacle.

לה וְלֹא-יָכַל מֹשֶׁה, לָבוֹא אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד--כִּי-שָׁכַן עָלָיו, הָעֲנָן; וַיִּכְבֹּד יְהוָה, מְלֵא אֶת-הַמִּשְׁכָּן. **35** And Moses was not able to enter into the tent of meeting, because the cloud abode thereon, and the glory of the LORD filled the tabernacle.--

מלבי"ם

ויהי בצאת הכהנים מן הקדש והענן מלא – הנה בגמר מלאכת המשכן כתיב ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן, שהענן היה מכסה את האהל מלמעלה סביביו מבחוץ, והכבוד שהוא האור הנברא מלא את המשכן בפנים, ובמקדש היה הענן והכבוד שניהם בפנים, כי שכינת המשכן לא היתה קבועה, וע"כ היה הכבוד מגולה בלי לבוש שזה מורה שאינו במקומו כי הכבוד כמו שהוא במקומו ענן וערפל סביביו, וכן ירד במעמד הר סיני (כמ"ש מהרי"א בפי' פקודי בארץ), ובמשכן היה הענן בפי"ע והכבוד בפי"ע.

והנה היה עוד הבדל שני ביניהם שבמשכן הושם הארון תחלה, ואח"כ כלי ההיכל שולחן ומנורה ומזבח הזהב, ואח"כ כלי החצר, ואז ויכס הענן את א"מ, משא"כ במקדש הושמו תחלה כלי העזרה וההיכל, והארון הושם באחרונה...

יב אָז, אָמַר שְׁלֹמֹה: יְהוָה אָמַר, לְשָׁכֹן בְּעֵרְפָּל. **12** Then spoke Solomon: The LORD hath said that He would dwell in the thick darkness.

יג בָּנָה בְּנִיתִי בַיִת זָבֹל, לְךָ--מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ, עוֹלָמִים. **13** I have surely built Thee a house of habitation, a place for Thee to dwell in for ever.

יד וַיִּסַּב הַמֶּלֶךְ, אֶת-פָּנָיו, וַיְבָרֵךְ, אֶת-כָּל-קַהַל יִשְׂרָאֵל; וְכָל-קַהַל יִשְׂרָאֵל, עָמַד. **14** And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel stood.

רש"י

אז אמר שלמה – כשראה הענן, אמר: עתה רואה אני שהשכינה שורה צבית שבנית, שהרי כך הצטיח לזוא ולשכון זו מחוד ענן וערפל. והיכן אמר? כי בענן אראה על הכפורת (ויקרא ט"ז:ז'). כך שנויה בספרי.

לשכתך עולמים – שמנצחה לא הותרו הזמות, ולא שרתה שכינה במקום אחר.

רד"ק

אז אמר שלמה – אז, כשראה ששכן הכבוד בבית הזה, שאמר י"י שישכון בתוך בני ישראל בערפל, והוא הענן, כמו שכתוב: ענן וערפל (דברים ד':י"א), והוא שאמר: ושכנתי בתוך בני ישראל (שמות כ"ט:מ"ה), מלכים א' ו':י"ג), והוא שירד כבודו בענן במקום המקדש לעבדו, וכמו שאמר כן עשה, שהשכין כבודו בבית זבול שבנית לו.

ורז"ל אמרו: כשאמר: כי בענן אראה על הכפורת (ויקרא ט"ז:ב'), רמז להם כי בענן יראה בבית עולמים.

טו וַיֹּאמֶר, בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִי, אֶת דְּוֹד אָבִי; וּבְגָדוֹ מָלֵא, לֵאמֹר.	15 And he said: 'Blessed be the LORD, the God of Israel, who spoke with His mouth unto David my father, and hath with His hand fulfilled it, saying:
טז מִן-הַיּוֹם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת-עַמִּי אֶת-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא-בַחֲרֹתִי בְעִיר מִכָּל שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל, לְבָנוֹת בַּיִת לַיהוָה שְׁמִי שָׁם; וְאֶבְחַר בְּדָוִד, לַיהוָה עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל.	16 Since the day that I brought forth My people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build a house, that My name might be there; but I chose David to be over My people Israel.
יז וַיְהִי, עִם-לִבֵּב דָּוִד אָבִי--לְבָנוֹת בַּיִת, לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.	17 Now it was in the heart of David my father to build a house for the name of the LORD, the God of Israel.
יח וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֶל-דָּוִד אָבִי, יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם-לִבְבְּךָ, לְבָנוֹת בַּיִת לְשְׁמִי--הֲטִיבֵתְךָ, כִּי הָיָה עִם-לִבְבְּךָ.	18 But the LORD said unto David my father: Whereas it was in thy heart to build a house for My name, thou didst well that it was in thy heart;
יט רַק אַתָּה, לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת: כִּי אִם-בֶּנֶד מִחֲלָצִיךָ, הוּא-יִבְנֶה הַבַּיִת לְשְׁמִי.	19 nevertheless thou shalt not build the house; but thy son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house for My name.
כ וַיִּקַּם יְהוָה, אֶת-דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר; וַאֲקָם תַּחַת דָּוִד אָבִי וַאֲשַׁב עַל-כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה, וַאֲבָנָה הַבַּיִת, לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.	20 And the LORD hath established His word that He spoke; for I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the LORD promised, and have built the house for the name of the LORD, the God of Israel.
כא וַאֲשַׁם שָׁם מְקוֹם לְאָרוֹן, אֲשֶׁר-שָׁם בְּרִית יְהוָה, אֲשֶׁר כָּרַת עִם-אַבְתְּיָנוּ, בְּהוֹצִיאֹ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. {ס}	21 And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the LORD, which He made with our fathers, when He brought them out of the land of Egypt.' {S}

הקדמת הרמב"ן לספר שמות

הנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו. וכשיצאו ממצרים, אף על פי שיצאו מבית עבדים, עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם, נבוכים במדבר.

וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, אז שבו אל מעלות אבותם, שהיה סוד אלוה עלי אהליהם, והם הם המרכבה, ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד י"י מלא אותו תמיד.

שמות טו:יז

תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת י"י מקדש אדני כוננו ידך.